

УДК 347.121.1

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.05>**Жанна Марініч,***ад'юнкт кафедри цивільного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Стаття присвячена виокремленню окремих аспектів правової регламентації захисту честі, гідності та ділової репутації поліцейського в сучасних умовах. Автором розглянуто основні засади здійснення захисту честі, гідності та ділової репутації під час виконання своїх службових обов'язків працівниками поліції. Акцентовано увагу на вдосконаленні інституту цивільно-правового захисту поліцейських, який має відповідати умовам сьогодення та потребує удосконалення наявної нормотворчої бази. Наголошено, що питання про честь та гідність працівників органів та підрозділів поліції – це насамперед питання про права людини, про їх реальне забезпечення. Одним з основних нормативно-правових актів щодо захисту особистих немайнових прав працівників органів та підрозділів поліції є Постанова Пленуму Верховного суду України «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів», яка регулює на законодавчому рівні процес притягнення до відповідальності за порушення честі, гідності та ділової репутації правоохоронців. Доведено, що відмінність заборони поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права, від спростування недостовірної інформації полягає не лише в меті застосування цих способів, але й у тому, що заборона поширення інформації може бути застосована й у разі поширення інформації, незалежно від того, чи вона є недостовірною, чи абсолютно правдивою. Звернуто увагу на взаємозв'язок між станом захищеності працівників органів та підрозділів поліції та рівнем забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів громадян. Належний правовий захист особистих немайнових прав правоохоронців сприяє забезпеченню необхідного стану органів внутрішніх справ, який відповідав би чинним вимогам, а також підкреслював би здатність до негайного реагування на зростання негативних явищ у суспільстві. З'ясовано, що правоохоронець – особа з особливим правовим статусом, яка має право на захист від посягання на свої особисті немайнові права, але цей захист не лише має забезпечуватись декількома галузями права, а повинен охоплювати усе чинне законодавство.

Ключові слова: поліцейський, особисті немайнові права, правова регламентація, честь, гідність, ділова репутація.

Постановка проблеми. Зміцнення законності та правопорядку є одним з основних завдань службової діяльності органів внутрішніх справ. Для ефективного виконання своїх обов'язків співробітникам поліції необхідна підтримка з боку законодавства, що полягає у захисті їхніх особистих прав та свобод. Саме тому всебічний аналіз законодавчої бази з питання честі, гідності та ділової репутації працівників органів та підрозділів поліції є актуальним та потребує значної уваги.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В Україні дослідженню проблематики захисту честі, гідності та ділової репутації приділяли увагу такі науковці, як О. В. Синегубов, Р. А. Калюжний, О. М. Бандурка, М. М. Гуренко, Р. О. Стефанчук, І. Ф. Дерюжинський, О. О. Лов'як, А. В. Петровський, В. В. Івановський, І. Н. Зубова, В. В. Ковальська, А. А. Сергєєв та інші.

Аналіз наявних наукових досягнень, а також різноманітних теоретичних поло-

жень дали змогу зрозуміти, що хоча інститут захисту честі, гідності та ділової репутації підлягав неодноразовому дослідженню з боку видатних вчених, але до сьогодні існують певні нерозглянуті питання, які необхідно розтлумачити для формування повної картини зазначеної проблеми та можливості її вирішення.

Варто зазначити, що активні зміни у чинному законодавстві України є нагальною необхідністю з огляду на прагнення наблизитися до європейського зразка. Саме через це підвищується актуальність проведення додаткових досліджень у цій галузі.

Метою статті є опрацювання та розгляд основних засад здійснення захисту честі, гідності та ділової репутації під час виконання своїх службових обов'язків працівниками поліції. Основні завдання дослідження:

– здійснити тлумачення таких понять, як «честь», «гідність» та «ділова репутація»;

– встановити особливості правового статусу працівників органів та підрозділів поліції як учасників цивільних правовідносин;

– з'ясувати, які є законодавчі положення щодо правового захисту честі, гідності та ділової репутації службових осіб органів та підрозділів поліції;

– виявити наявні особливості та недоліки законодавчого оформлення права співробітників поліції на захист особистих немайнових благ;

– сформулювати теоретичні та практичні рекомендації стосовно вдосконалення існуючого цивільно-правового захисту честі, гідності та ділової репутації працівників органів та підрозділів поліції.

Предметом дослідження є окремі підходи до розуміння правової регламентації особистих немайнових прав (честі, гідності, ділової репутації) поліцейського.

Дослідження базується на аналізі нормативно-правових актів щодо правового регулювання особистих немайнових прав поліцейського та судової практики. На основі порівняльно-правового методу та методу юридичного аналізу визначаються можливості удосконалення цивільно-правового захисту та здійснення особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття поліцейського.

Результати проведеного дослідження показали, що працівникові поліції у своїй службовій діяльності доводиться поступатися певною часткою своїх цивільно-правових можливостей на користь належного виконання службових обов'язків щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. Цивільне законодавство здебільшого спрямоване на закріплення природних особистих немайнових прав. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття, є похідними від природних. Пропонується відійти від стандартного стереотипу, згідно з яким у системі органів національної поліції особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття поліцейського, – це лише правові можливості покращення матеріальної сфери життя. Насамперед у сфері діяльності поліції – це правова категорія, яка охоплює сукупність прав, спрямованих на запобігання ситуаціям соціально-правового ризику в нормальному житті особи, та спрямована на підтримання оптимальних умов життя.

Слушною є думка про те, що особистість працівника поліції як учасника цивільних правовідносин несе в собі риси, з одного боку, громадянина, а з іншого – посадової особи, представника органу державного

управління, держави в цілому, що реалізує правоохоронну функцію держави і у зв'язку з чим потребує створення відповідних умов для своєї діяльності, забезпечення стану належної правової захищеності.

Проведення аналізу можливого застосування інших підходів через призму вказаного дослідження може стати фундаментом для розробки найбільш перспективних напрямів розвитку вітчизняного цивільного та цивільного процесуального законодавства у цій сфері та удосконалення цивільно-правової доктрини в цілому.

Виклад основного матеріалу. Під час виконання своїх службових обов'язків працівники поліції нерідко є свідками порушень особистих немайнових прав. Створені для захисту прав та інтересів людини та громадянина, правоохоронці водночас підлягають утиску з боку тих же громадян. Такі категорії, як «честь», «гідність» та «ділова репутація», нині зазнають шкоди найпершими, але залишаються найменш помітними. Насамперед варто розглянути ці поняття глибше.

На жаль, законодавство не містить чіткого визначення понять честі і гідності, оскільки вони є морально-етичними категоріями й одночасно особистими немайновими правами, яким закон надає значення самостійних об'єктів судового захисту. Ці категорії можна розглядати з різних позицій: як філософський феномен у вигляді соціальної оцінки й окремо як правовий феномен у вигляді об'єкта права, а також розкривати їх сутність окремо, в аспекті конституційного права, як найвищої соціальної цінності й окремо, в аспекті цивільного права, як особистого немайнового блага [7, с. 17].

У юридичному словнику дається визначення, що честь і гідність громадян – це особисті, невід'ємні від особи немайнові блага, що охороняються як цивільним, так і кримінальним правом. Враховується, що честь – це певна соціальна оцінка громадянина, об'єктивне ставлення до нього, яке утворює його моральну і ділову репутацію. Гідність – усвідомлення особистих своїх якостей, здібностей, світогляду і суспільного значення [8, с. 515].

Як зазначає Н. А. Осипенко, честь – це комплексне морально-етичне і соціальне поняття, пов'язане з оцінкою таких якостей індивіда, як вірність, справедливість, правдивість, благородство. Гідність – це повага та самоповага людської особистості, морально-етична категорія. Гідність людини – це те та цінність, якої вона набуває і яку зберігає в суспільстві [7, с. 15].

Термін «репутація» (від лат. «reputation» – рахунок, лічити) у словнику слів іншомовного

походження тлумачиться як «створена загальна думка про переваги чи недоліки кого-небудь, суспільна оцінка» [13, с. 538]. Найбільш ретельно це питання розроблено фахівцями цивільного права. Так, наприклад, Р. О. Стефанчук під репутацією розглядає оцінку фізичної чи юридичної особи у будь-якій сфері професійної чи іншої суспільно корисної діяльності, що ґрунтується на наявній інформації про її позитивні та негативні суспільно значимі діяння (поведінку), що відома оточенню, відображена в суспільній свідомості як думка про особу з точки зору моралі даного суспільства чи соціальної групи [14, с. 451].

У науковій літературі ділова репутація працівника ретельно розглядається у працях таких вчених, як Є. І. Булах, М. С. Малєїн, Т. Р. Ханнанова, М. В. Дулясова та ін. Проте їй досі немає єдиного підходу до розуміння зазначеного терміна. Під діловою репутацією у широкому сенсі розуміється позитивна суспільна оцінка професійних, службових, посадових якостей як фізичних осіб, задіяних у будь-якій сфері суспільного виробництва, обміну чи споживання, так і юридичних осіб, що займаються будь-якою суспільною діяльністю, беруть чи не беруть участь у діловому обігу.

Досліджуючи поставлену проблему, необхідно звернути увагу на, по-перше, певні особливості, які стосуються особливого статусу працівників органів та підрозділів поліції, по-друге, особливий характер самих прав, які потребують захисту.

З моменту прийняття особи на службу в органи та підрозділи поліції вона автоматично набуває правового становища правоохоронця. Більше того, на правоохоронця, як і на будь-якого державного службовця, поширюється правило: «Дозволено робити тільки те, що передбачено законом», на відміну від інших громадян, яким дозволено робити все, що не заборонено законом. Вказана особливість впливає на визначення механізму забезпечення права на честь, гідність і ділову репутацію працівника поліції, оскільки його статус відрізняється від статусу інших громадян [10, с. 182–188].

У Конституції України закріплено, що всі люди є вільними і рівними у своїх гідності та правах (ст. 21), що кожен має право на повагу до його гідності (ст. 28), зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, ніхто не має права зазіхати на права та свободи, честь і гідність інших людей (ст. 68). У ст. 3 Конституції України визначено, що «людина, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою

соціальною цінністю» [4]. Право на захист честі та гідності закріплено як у національних нормативно-правових актах, так і в низці міжнародних правових документів, зокрема в Загальній декларації прав людини (1948 р.), Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.), Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (1966 р.), Мінімальних стандартних правилах поводження з в'язнями (1955 р.) та інших.

Особливо актуальним захист честі та гідності є для працівників органів та підрозділів поліції, які діють в умовах конфлікту, великого психологічного навантаження і спротиву правопорушників. На думку І. С. Єпішко, забезпечення права працівників поліції на захист честі та гідності під час виконання службових обов'язків належним чином законодавством не врегульоване, а також не відповідає тим вимогам, які пред'являє криміногенна ситуація та соціально-політична обстановка в Україні, а тому потребує невідкладного вдосконалення.

В. І. Осадчий зазначає, що у разі насильницького впливу на працівника правоохоронного органу результат заподіяння шкоди правоохоронній діяльності очевидний: потерпілий або ж неспроможний виконувати свої службові обов'язки (наприклад, через заподіяння йому тілесних ушкоджень), або ж (внаслідок хвилювання за своє життя і близьких йому людей, фізичну недоторканність, безпеку, власність тощо) може видозмінити правоохоронну діяльність, у тому числі і на користь винного. Відповідно до цього, у зв'язку із завданою йому кривдою працівник правоохоронного органу під впливом моральних страждань, негативних емоцій може, наприклад, певний час працювати неритмічно чи й зовсім припинити свою діяльність. Очевидно, що у цьому випадку шкода може бути заподіяна не лише окремому працівникові, а й діяльності правоохоронних органів загалом.

Подібним чином, поряд з основними об'єктами, заподіяння шкоди професійній гідності може здійснюватися і й у разі погрози та насильства щодо державного чи громадського діяча, службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок, судді, народного засідателя чи присяжного, захисника чи представника особи, начальника у зв'язку з виконанням ним обов'язків військової служби [2].

Питання про честь та гідність працівників органів та підрозділів поліції – це насамперед питання про права людини, про їх реальне забезпечення. Одним з основних нормативно-правових актів щодо захисту

особистих немайнових прав працівників органів та підрозділів поліції є Постанова Пленуму Верховного суду України «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів», яка регулює на законодавчому рівні процес притягнення до відповідальності за порушення честі, гідності та ділової репутації правоохоронців. ЦК наділяє особу можливістю застосувати для захисту свого особистого немайнового права від протиправного посягання з боку інших осіб [5, с. 178]:

а) загальні способи захисту, перелік та способи застосування яких встановлені главою 3 ЦК;

б) спеціальні способи захисту, які встановлюються конкретно для певної категорії прав загалом та для конкретного права зокрема.

Попри те, що загальні способи захисту цивільних прав, як впливає з їхньої назви, є нібито універсальними щодо всіх категорій прав, не всі їх можна застосувати для захисту особистих немайнових прав, а лише з урахуванням специфіки відповідного права, способу його порушення та наслідків, що спричинило це порушення. Що стосується спеціальних способів захисту, то вони поділяються також на дві підгрупи:

а) ті, що можуть застосовуватися до всіх особистих немайнових прав (відновлення порушеного особистого немайнового права (ст. 276 ЦК), спростування недостовірної інформації (ст. 277 ЦК) та заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права (ст. 278 ЦК));

б) ті, що можуть застосовуватися тільки до певного особистого немайнового права.

О. В. Сингубов у своїй праці зазначає, що честь, гідність та ділова репутація працівників поліції дуже часто порушуються шляхом опублікування неправдивої інформації. Враховуючи це, ст. 277 ЦК регламентує два доволі поширених способи захисту особистих немайнових прав: 1) право на спростування неправдивої інформації; 2) право на відповідь. Стаття передбачає два спеціальних способи захисту особистих немайнових прав, яким є право на спростування неправдивої інформації та право на відповідь. Під «правом на спростування» слід розуміти право фізичної особи вимагати від особи, яка порушила особисте немайнове право фізичних осіб шляхом поширення недостовірної інформації, визнання цієї інформації неправдивою у формі, яка є ідентичною чи адекватною формі поширення неправдивої інформації. Своєю чергою, під «правом на відповідь»

слід розуміти право на висвітлення власної точки зору щодо поширеної інформації та обставин порушення особистого немайнового права. Попри те, що спільним між даними способами захисту є те, що вони мають місце у разі, коли особисті немайнові права зазнали свого порушення внаслідок поширення інформації, однак принципова відмінність між відповіддю та спростуванням полягає в тому, що: 1) відповідь передбачає внесення пояснення щодо поширених відомостей, тоді як спростування зводиться до визнання попередньо поширених відомостей неправдивими; 2) відповідь здійснюється особою, стосовно якої були поширені відомості, або членами її сім'ї, тоді як спростування – особою, яка поширила ці неправдиві відомості. Вимагати спростування та відповіді можуть фізичні особи, стосовно яких поширена неправдива інформація, що порушує їхні особисті немайнові права [5].

Досить поширеним засобом захисту особистих немайнових прав фізичних осіб є заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права. Сутність застосування даного способу зводиться до того, що у разі порушення особистого немайнового права працівники поліції мають право вимагати припинити поширення інформації, якою здійснюється це порушення.

Відмінність заборони поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права, від спростування недостовірної інформації полягає не лише в меті застосування цих способів, але й у тому, що заборона поширення інформації може бути застосована й у разі поширення інформації, незалежно від того, чи вона є недостовірною, чи абсолютно правдивою [11].

Яскравим прикладом спроби поліцейського скористатися своїм правом на захист честі, гідності та ділової репутації є перший в Україні судовий прецедент стосовно захисту честі, гідності та ділової репутації патрульного поліцейського, який відбувся у 2016 у місті Харкові. Патрульний поліцейський звернувся до районного суду у м. Харків щодо інциденту, який трапився 31 грудня 2016 року між патрульним поліцейським та громадянином Б. Спілкуючись із поліцейським, громадянин Б. ображав його, принижував його честь, гідність, погрожував йому фізичною розправою, принижував його репутацію перед підлеглими. При цьому він здійснював відеозапис «спілкування» на відеозаписуючій пристрій. Згодом відео вищеописаного випадку з'явилося в мережі Інтернет. Після даного інциденту патрульний поліцейський вирішив подати до суду позовну заяву проти громадянина Б.

про захист честі, гідності, ділової репутації та відшкодування моральної шкоди, оскільки інспектор вважає, що оприлюднення в Інтернеті вищевказаного відео негативно позначилося на його кар'єрному рості та службі. Здавалося б, усі докази публічної образи громадянином поліцейського наявні – вони доступні абсолютно кожному користувачу Інтернету, але суд вирішив інакше: в задоволенні позову відмовити. Адвокат патрульного вважає цей процес дуже показовим. «Феміда розуміє, що надалі, якщо цю справу виграють, інші державні службовці подаватимуть подібні позови. Судячи з усього, комусь це не вигідно».

Якщо розглянути детальніше цей судовий позов, постає питання: а в чому ж була проблема? Відбулося грубе порушення особистих немайнових прав правоохоронця, він подав позовну заяву, яка є цілком законною та обгрунтованою, а також цілком виправданою в даному випадку. Але районний суд міста Харкова визнав відсутність будь-яких порушень з боку громадянина Б.

Коментар патрульного поліцейського щодо цього першого судового прецеденту: «Я був змушений звернутись до суду, щоб привернути увагу суспільства і влади до того, наскільки незахищеним є сьогодні поліцейський на законодавчому рівні. Будь-хто абсолютно може дозволити собі грубіянити й принижувати нашу честь і гідність лише тому, що ми – поліцейські. Суспільство просить змін, але не готове змінюватись саме. Воно не намагається навіть змінити ставлення до нас як до поліції. Звикли ненавидіти» [1].

Варто зазначити, що на цьому патрульний та його адвокат не зупинилися. Згодом вони вирушили шукати правосуддя вже в апеляційну інстанцію, де була розглянута апеляційна скарга на рішення районного суду. Адвокат посилався на ст. 3, 28, 55 Конституції України, ст. 16, 23, 270, 1167 ЦК України, приписи постанов Пленуму Верховного Суду від 31.03.1995 р. № 7 «Про судову практику у справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди», а також від 26.06.1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів». Усі ці законодавчі інструменти захисту були розглянуті вище як ті, котрими може безпосередньо скористатися поліцейський. Але й на цей раз патрульний програв справу. Колегія суддів вирішила залишити без змін рішення районного суду у м. Харкова [15].

Аналізуючи питання про захист особистих немайнових прав працівників органів

та підрозділів поліції, можна дійти висновку про недостатність і незадовільність його законодавчого оформлення. Насамперед це впливає з того, що правоохоронці користуються можливостями цивільно-правового захисту не в повному обсязі. Причинами цього можуть бути як незнання законодавчої бази (що є упущенням лише безпосередньо співробітника), так і недостатність уваги до цієї проблеми з боку керівників органів системи МВС, відсутність юридично грамотного оформлення такого виду правопорушення та найголовніше – повна недовіра до судової системи через багаточисельні вади судового інструментарію. Також варто зазначити, що через неефективність, застарілість механізму захисту особистих немайнових прав співробітника ОВС свідомо не бажають користуватися цим захистом, адже це передбачає тривалий судовий процес, рішення якого не у 100 % справ є позитивним для правоохоронця.

Після реформування Національної поліції України, внесення змін до законодавства щодо функціонування правоохоронних органів інститут цивільно-правового захисту має відповідати умовам сьогодення, а це потребує докорінних змін наявної нормотворчої бази, а також жорсткішого контролю за станом цієї проблеми.

Коли в суспільстві, з одного боку, стрімко поширюється гуманізація соціально-правових інститутів, розширюються правові гарантії захисту прав громадян, а з іншого – зростає кількість протиправних явищ у країні, важливим є забезпечення ефективного функціонування правоохоронних органів. Буде доречно звернути увагу на взаємозв'язок між станом захищеності працівників органів та підрозділів поліції та рівнем забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів громадян. Належний правовий захист особистих немайнових прав правоохоронців сприяє забезпеченню необхідного стану органів внутрішніх справ, який відповідав би чинним вимогам, а також підкреслював би здатність до негайного реагування на зростання негативних явищ у суспільстві.

Висновки

Дослідивши проблеми захисту честі, гідності та ділової репутації у діяльності поліцейських, можна дійти певних висновків:

1) правоохоронець – особа з особливим правовим статусом, яка має право на захист від посягання на свої особисті немайнові права, але даний захист не лише має забезпечуватись декількома галузями права, а повинен охоплювати усе чинне законодавство;

2) посягання на честь, гідність та ділову репутацію працівника поліції спричиняє

шкоду не лише чітко визначеній особі, але й інтересам поліції України взагалі;

3) правоохоронець, як носій певних державних повноважень та службових обов'язків, підлягає ризику порушення особистих немайнових прав значно частіше, ніж звичайні громадяни, отже і захисту потребує більш фундаментального;

4) інститут захисту цивільного права потребує уваги з боку законотворців через характер даної проблеми, а також через можливість зростання її масштабів;

5) механізм захисту честі, гідності та ділової репутації правоохоронців повинен бути ефективним, реальним, запобігати вчиненню нових посягань та швидко реагувати на появу нових [17, с. 189-190; 18, с. 166-167].

Список використаних джерел:

1. Бабич Ю. І. Служити і Захищати з Честью і Гідністю! Цензор.НЕТ. 24.06.2017. URL: https://censor.net.ua/blogs/1105599/slujiti_zahischati_z_chestyu_gdnsty. (дата звернення: 10.01.2020).

2. Бортник В. А. Честь та гідність як додатковий безпосередній об'єкт злочину. *Наукові праці МАУП*. 2015. Вип. 44(1). С. 77–82.

3. Єпішко І. С. Кримінально-правовий захист честі та гідності поліцейського є невідкладним. *Право і безпека*. 2017. № 3. (66). С. 67–71. ISSN 1727-1584.

4. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. / за ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. Київ : Юрінком Інтер, 2008. Т. 1. 832 с.

6. Осадчий В. І. Про додатковий об'єкт образи працівника правоохоронного органу. *Право України*. 2000. № 2. С. 88–90.

7. Осипенко Н. А. Правова характеристика категорій честі і гідності в умовах розвитку адміністративного законодавства. *Юридичний вісник*. 2010. № 2 (15). С. 15-17.

8. Популярна юридична енциклопедія / кол. авт.: В. К. Гіжевський, В. В. Головченко, В. С. Ковальський (кер.) та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 528 с.

9. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 р. № 1. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09 (дата звернення: 10.01.2020).

10. Сергеев А. А. Поняття та особливості механізму забезпечення права на захист честі, гідності та ділової репутації працівників органів та підрозділів поліції України. *Право і безпека*. 2013. № 2 (49). С. 182–188. ISSN 1727-1584.

11. Синегубов О. В. Поняття та правове регулювання захисту честі та гідності працівників поліції. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2005. Вип. 31. С. 270–278.

12. Синегубов О. В. Особливості цивільно-правового захисту прав на гідність, честь та ділову репутацію працівників поліції : автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків : б. в., 2008. 20 с.

13. Современный словарь иностранных слов. Москва : Русский язык, 1992. 538 с.

14. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : монографія / відп. ред. Я. М. Шевченко. Київ : КНТ, 2008. 626 с.

15. Ухвала Апеляційного Суду Харківської Обл. від 18.09.2017 № 645/482/17. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/69077339> (дата звернення: 10.01.2020).

16. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2003. № 40–44. Ст. 356.

17. Лов'як О. О., Титко А. В. Окремі аспекти діяльності ОВС України щодо захисту права людини на безпечний інформаційний простір. *Проблемні питання стану дотримання захисту прав людини в Україні. Ч. 1.* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 05 грудня 2013 року). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2013. С. 189-190.

18. Лов'як О. О. Удосконалення соціального захисту працівників органів внутрішніх справ України: міф чи реальність? *Проблеми та стан захисту прав людини в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. (м. Київ, 29 листопада 2012 року). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2012. С. 166-167.

The article is dedicated to highlighting certain aspects of the legal regulation of the protection of honor, dignity and business reputation of a police officer in modern conditions. The author examines the basic principles of the functioning of protection of honor, dignity and business reputation in the performance of their duties as police officers. Emphasis is placed on improving the institution of civil protection of police officers, which must meet the conditions of today and need to improve the already existing legislative framework. It is emphasized that the issue of the honor and dignity of police and police officers is first and foremost a question of human rights, of their real security. One of the main legal acts on the protection of personal non-property rights of police officers and police officers is the Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine "On the application by the courts of legislation providing for liability for encroachment on the life, health, dignity and property of judges and law enforcement officers", which regulates at the legislative level the process of bringing to justice the violations of the honor, dignity and business reputation of law enforcement officers. It is proved that the distinction between the prohibition of dissemination of information that violates

personal non-property rights and the refutation of false information is not only the purpose of using these methods, but also that the prohibition of the dissemination of information can be applied also in the case of information dissemination, regardless of whether it is either untrue or completely true. Attention is drawn to the relationship between the state of protection of police officers and police units and the level of protection of the rights, freedoms and legitimate interests of citizens. Adequate legal protection of the personal non-property rights of law enforcement officers is capable of contributing to the provision of the necessary status of law enforcement agencies, which would meet the current requirements, and would also emphasize the ability to respond immediately to the growth of negative phenomena in society. It has been established that a law enforcement officer is a person with a special legal status who has the right to protection against encroachment on his or her personal non-property rights, but this protection should be provided not only by several branches of law, but should cover all existing legislation.

Key words: police officer, personal non-property rights, legal regulation, honor, dignity, business reputation.

